

Prædiken til Midfaste søndag, 22. marts 2020. Af sognepræst Jan Schmidt.

Teksten til Midfaste søndag står i Johannesevangeliets 6. kapitel, vers 24-35 og lyder sådan her:

Da skaren nu så, at Jesus ikke var der og hans disciple heller ikke, gik de om bord i bådene og kom til Kapernaum og ledte efter Jesus. Og da de fandt ham på den anden side af søen, sagde de til ham: »Rabbi, hvornår er du kommet hertil?« Jesus svarede dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: I leder ikke efter mig, fordi I fik tegn at se, men fordi I fik brød at spise og blev mætte. Arbejd ikke for den mad, som forgår, men for den mad, som består til evigt liv, den som Menneskesønnen vil give jer; for ham har Faderen, Gud selv, sat sit segl på.« Så sagde de til ham: »Hvad skal vi gøre, for at vi kan gøre Guds gerninger?« Jesus svarede dem: »Guds gerning er den, at I tror på ham, han har udsendt.«

Da sagde de til ham: »Hvilket tegn gør du, så vi kan se det og tro dig? Hvad kan du gøre? Vore fædre spiste manna i ørkenen, som der står skrevet: »Brød fra himlen gav han dem at spise.« Jesus sagde så til dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: Moses gav jer ikke brødet fra himlen, men min fader giver jer brødet fra himlen, det sande brød. For Guds brød er det, der kommer ned fra himlen og giver liv til verden.« De sagde til ham: »Herre, giv os altid det brød!« Jesus sagde til dem: »Jeg er livets brød. Den, der kommer til mig, skal ikke sulte, og den, der tror på mig, skal aldrig tørste.«

Midfaste søndag hedder dagen i dag i kirkeåret – fordi det er den søndag, der falder midt i kirkens fastetid.

Fastetiden varer 40 dage, til minde om de 40 dage, hvor Jesus ifølge Det Nye Testamente fastede i ørkenen efter sin dåb.

Fastetiden begynder askeonsdag, som jo er onsdag efter fastelavn, og varer til lørdag før påskedag.

Det giver præcis 40 dage – for man regner ikke søndagene med. Der skulle man ikke faste. For søndag er en glædesdag. Herrens opstandelsesdag!

På fastedagene afholdt man sig i gammel tid fra at spise kød. Fastetiden var i det hele taget en meget streng og glædesløs tid, hvor man virkelig skulle tænke over sine synder og stemme sit sind til påsken.

Og her i landet skal vi ikke mere end et par hundrede år tilbage, så var teateret lukket og alle offentlige fornøjelser forbudt i fastetiden. For, igen: alle skulle alvorligt stemme sindet til den forestående påske.

Så det er jo en mærkelig tanke, at vores nuværende situation, med nedlukning af stort set hele Danmark, med blandt andet lukning af alle forlystelser, teatre, restauranter osv. netop falder i kirkens fastetid og på den måde tvinger os til at overholde tidlige tiders fastebestemmelser. Der er dog trods alt ingen restriktioner om, hvad vi må spise!

Og det med at afholde sig fra kød og tænke over sine synder, er jo ikke lige det, de fleste af os tænker på, når vi i dag hører ordet faste.

For de fleste af os er det noget, vi har skullet gøre en halv eller hel dag, inden vi har skullet have taget en bestemt blodprøve eller gennemgå en operation.

Eller måske som led i en afmagrings- eller udrenselseskur.

Men der er også mennesker i dagens Danmark, der faster i ordets mere bogstavelige forstand. Altså afstår fra bestemte ting i en kortere eller længere periode.

Der er rygere, der kvitter smøgerne i fastetiden.

Der er vinelskere, der lader rødvinen blive i reolen.

Og nogle forsager kaffe og søde sager.

Og jeg har engang læst om en familie, der i de 40 dage, fasten varer, levede meget mere spartansk end normalt. På et minimum. Det sparede de en del penge ved.

Overskuddet sendte de så til Folkekirkeens Nødhjælp.

Og det er jo svært ikke at indrømme, at det er en glimrende idé. Og den er så hermed givet videre til fri afbenyttelse.

Men de fleste af os er ikke meget for det. Det der med at give afkald og forsage.

Frem for at sige *nej* til noget, vil vi hellere sige *ja*.

Fremfor at give afkald, vil vi hellere samle sammen.

Som vi så pinligt så det med den hamstring, der foregik i de danske butikker i timerne og dagene efter, at statsministeren havde varslet restriktionerne mod at forsamles i større antal.

Og det kan vi så konstatere, at der ikke er noget nyt i.

Det kan den historie om manna i ørkenen, som dagens tekst henviser til, fortælle os.

Israelitterne i ørkenen fik at vide, at de ikke måtte samle mere, end hvad hver enkelt kunne spise. (Det kan man læse i 2. Mosebog, kapitel 16).

Havde de ikke fået *den* ordre, ja, så havde de jo skrabet alt det til sig, de kunne komme til.

Forhistorien til dagens tekst er, at Jesus har mættet 5.000 sultne mennesker. Med nogle få brød og et par fisk.

Og nogle vil selvfølgelig sige, at den slags historier må vi endnu længere ud på landet med, end vi er her på Mols og Helgenæs.

Men det må de virkelig selv om.

For vil man nøjes med kemi og molekyler, med det, der kan måles og vejes – så vær's go. Men hold op, hvor er verden så blevet lille. Og kold, ja, og flad som en pandekage.

Men indrømmet – det *er* svært for os nutidsmennesker at høre det helt epokegørende i det under, Jesus gør.

Vi har jo efterhånden fået *noget* vanskeligt ved at se det underfulde i at blive mæt.

Vi, der rask væk smider middagsresterne i skraldespanden og bliver mere og mere kræsne.

Det daglige brød er en selvfølge. I vores del af verden, altså.

Men dengang Jesus gjorde sit bispisningsunder, da var det noget, der battede. Folk var henrykte.

Tænk, ikke at skulle gå sulten i seng. For en gangs skyld.

Og tænk, hvis man aldrig skulle gøre det mere.

Så selvfølgelig, det siger næsten sig selv: de vil ha' Jesus til konge. Sådan står der som afslutning på beretningen om bespisningen af de 5000. Så egentlig havde Jesus her sit livs chance: glødende tilhængere og mange af dem.
Men Jesus trækker sig tilbage. Op i bjergene. Helt alene.
Han trækker sig tilbage fra den voksende larm.
Han ville ikke være konge på deres betingelser.

Og vi kan lige så godt regne med, at han heller ikke vil være dér, hvor *vi* råber på brødkonger og mirakelmagere.
Eller når vi vil gøre den kristne forkyndelse til et politisk program.

Gud er heller ikke i dag vores sociale sikkerhedsnet. Og Han er da slet ikke nogen garanti for den, der vil frem i verden.

- Det er under alle omstændigheder noget skidt, når der går politik i forkyndelsen. –
At evangelieforkyndelsen så gerne skulle få nogle konsekvenser, der handler om solidaritet med sultne og nødstedte, er en ganske anden sag.

Nej, Jesus ligner ikke den franske enevoldsdronning, der engang, ganske ufølsomt og dumt, sagde: "Hvis folket mangler brød, så giv dem kager".
Jesus siger i stedet: "Mennesket lever ikke af brød alene."

Og her gælder det faktisk om at spidse øren!
For det ligger snublende nær at misforstå, hvad Jesus mener.

Man kunne let komme i tanke om, at meningen skulle være, at Guds ord er vigtigere end brød. Eller at brød kan undværes, men det kan Guds ord ikke.

Men det er selvfølgelig noget ukristeligt vrøvl.
Kommer der en sulten og hjemløs til vores dør, eller finder vi én i en trappeopgang eller på en bænk, så er det jo begribeligvis ikke først og fremmest en andagt, vedkommende har brug for. Det er selvfølgelig et måltid mad.
Og det samme gælder de sultne i Afrika og andre steder i verden.
At tro, at de ville kunne mættes alene af Guds ord, er en fejltagelse og fuldstændigt forskruet. Det er ikke engang sikkert, at de skal have Guds ord til dessert!

Jesus opstiller nemlig ikke en *modsætning* mellem brød og Guds ord. Det drejer sig om noget mere grundlæggende.
Det drejer sig om fristelsen til at spænde Gud for sin egen velfærdsvogn. Og kræve af Ham, at Han skal give os gode kår og nok af brød.

I den bøn, vor Herre selv har lært os, i Fadervor, dér beder vi blandt andet Gud om at give os det daglige brød.
Og det burde jo egentligt holde os fast på, at det daglige brød ikke er nogen selvfølge. At det dybest set ikke er noget, som vi er i vores gode ret til, bare fordi vi nu er født her, hvor vi er.
Nej, det daglige brød er og bliver Guds godhed og gave. Uanset, hvor meget vi har i overflod.

Hvad udtrykket det daglige brød så *egentlig* betyder, det er ikke sådan at svare på. Men det har at gøre med dét, der er *fornødent*, som det hedder med et lidt gammeldags ord. Altså nødvendigt. Og det er i hvert fald langt fra dét at ville rage til sig.

Jesus siger om sig selv: “Jeg er livets brød”.

Og er det svært nok at få rede på, hvad det *daglige* brød er, så er det i hvert fald ikke lettere med *livets* brød.

Men vi behøver nu ikke være i tvivl om, at den vigtigste ingrediens i livets brød – det er kærligheden.

Og kærligheden er det modsatte af det *fordærv*, der kommer af at ville rage til sig. Kærligheden er det allermest fornødne; det vi under ingen omstændigheder kan undvære.

Og vi ved det godt: Dér, hvor vi bærer med på kærligheden, dér hvor kærligheden blomstrer, dér trives vi.

Og dér, hvor kærligheden næsten ikke er til at få øje på, dér vantrives vi, og fællesskaberne går i stykker.

Vi ved det, og *alligevel* giver vi tit kærligheden så ringe kår, som om den ikke var det vigtigste og allermest fornødne.

Og når vi nu giver kærligheden så ringe vilkår, når vi nu prioriterer så meget andet langt højere end det at have tid og omsorg for hinanden, når nu det tilsyneladende er så vigtigt for os at rage til os, ja så bliver det, som Grundtvig siger i en salmelinje: “lys uden varme er Helvedes kval.”

Og hvordan skal vi så kunne fatte, hvad det er, Gud vil os? Hvordan skal vi kunne forstå evangeliets ord om livets brød, der består af kærlighed?

Hvordan kan et barn se eller høre, at det er elsket af Gud, hvis det ikke kan se, at det er elsket af sine egne?

Hvordan kan en voksen?

Nej, hvordan skal forkyndelsen af Guds kærlighed gå os til hjertet, når så alt for meget uvæsentligt er steget os til hovedet? Så vi lever, som om vi har glemt, at kærligheden *er* det allermest fornødne.

Det er forfærdeligt nødvendigt, at vi hører efter. Ja, i grunden er det endnu mere vigtigt nu end nogensinde før.

Nu, hvor vi har skabt et samfund, hvor vi bilder hinanden ind, at vi *kan* leve af brød alene. Hvor vækst er blevet et hovedord.

Det er vores livs chance at lytte og blive modsagt af evangeliet. Så vi strækker hænderne frem for at tage imod det livets brød, der bliver givet os: Livets brød, der består af den kærlighed, vi ikke kan undvære, og som vi ikke skal holde for os selv, men dele ud af.

For det er sådan, vi passer bedst på den! Og passer bedst på hinanden! Amen.